

Az országos dalárszövetség

A budapesti nemz. zenede

A budai zeneakadémia

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap három negyed ivén, zenemelléklettel, zeneszerzők és zeneművészek arcképeivel.

Ugy a lap szellemi részét illető közlemények, mint a kiadói-vatali ügykörébe tartozó levelek a társulat igazgatóságához (váci utca 3) intézendők.

Budapest, 1883. július 9.

Egész évre 6 fnt. Fél évre 3 fnt. — Külföldre egészévre 8 fnt, félévre 4 fnt

Előfizetheti a „Harmonia” nemzeti zeneműkereskedésben Budapest, váci utca 3; a vidéken minden könyvkereskedésben. — Egyes szám ára 15 kr.

Kiadja a „Harmonia” magyar zeneművészek társulata.

Felelős szerkesztő: Dr. Hubay Károly.

Tisztelt olvasóinkhoz!

A mai számmal befejezzük az ez évi második negyedet.

Nem akarjuk a szokásos módon lapunkat a közönség becses figyelmébe ajánlani, elég, ha utalunk arra az örömdetes tényre, hogy lapunk mindinkább nagyobb olvasóközönséget hódít magának.

Lassan ugyan, de folytonosan szaporodnak a „Harmonia” előfizetői, a minnek oka egyrészt abban rejlik, hogy a „Harmonia” az egyedüli magyar zenészetű közlöny, melynek kiadótársulata még ezenfelül bizonyos előnyöket is nyújt az olvasóknak, másrészt pedig talán a közlöny beltartalmának is tulajdonítható.

Bátran elmondhatjuk, hogy mindent elkövettünk olvasóink kielégítésére. Adtunk számos életrajzot tekintélyes szakférjak arcképeivel, szakavatott tollakból származó irányékeket, bel- és külföldi leveleket, változatos bel- és külföldi híreket, tárcacikkeket, és a mi a fő: a zenetörténelmet rendszeres folytatásos közleményekben, adtunk rendkívüli mellékleteket, két ízben zenemellékletet és figyelmünket a zeneművészet terén, úgy bel- mint külföldön, felerült

egy fontosabb mozgalom vagy esemény sem került ki.

Midőn ezeket előrebocsájtjuk, kijelentjük egyttal, hogy úgy mint eddig, ezentúl is igyekezni fogunk arra, hogy olvasóinkat kielégítsük.

Miután azonban jelenleg oly idény uralkodik, mely különösen e téren most alig nyújt valami újat, miután továbbá a lap szétküldését a nyaralás folytán beállt számos lakásváltoztatás megnehezíti, de lapunk programjának megfelelőleg is, elhatároztuk, hogy a „Harmonia” legközelebbi száma csak hat hét múlva fog megjelenni, és pedig rendkívüli kiadásban.

Hogy pedig a tisztelt előfizetőknek a visszararadó számokért némi kárpótlást nyujtsunk, elhatároztuk, hogy lapunknak rendkívüli mellékleteit szaporítani fogjuk.

Felhívjuk még t. olvasóinkat az előfizetés szíves megújítására, és az esetleges hátralek beküldésére.

Sipos Antal magán-zeneakadémiája.

Sipos Antal jó hírben álló magán-zeneakadémiája június hó 23-ik és 25-ik napján tartotta a vígadó emeleti éttermében vizsgálati előadásait, 24-én pedig

„zenészetű matinéjét”. Mindhárom napon szülőkből, rokonokból és ismerősökből álló elegáns közönség töltötte meg a termet, mely jóakarólag hallgatta meg a növendékek előadásait, s tetszésnyilvánításában korántsem fukarkodott. De letéve a rokoni elfogultság rózsaszín szemüvegét is el kell ismernünk a határozott haladást, melyet ez alkalommal tapasztaltunk.

Hazánkban a művészet terén határozott lendület mutatkozik. A szobrászat, a festészet, a zene virágzásnak indulnak s ezek között a festészet fája az, mely a legszebb rügyeket hajtja, melyen a nemzeti genius legszebb virága nyílik.

De a haladás a zene terén is félreismérhetlen, csak hogy a tehetségek kellő kifejlődésére hiányzott az alkalmas tér, a szükségelt léggör.

A jelen generatio felismerte azt, hogy a nemzet jövőjének mily jelentékeny factora a művészet, s nem késett annak minden ágban való fejlesztésére tetemes áldozatokat hozni.

Igy létesültek zeneintézeteink, a zeneakadémia, a nemzeti zenede, melyek hazánkban elsőrangú helyet foglalnak el, továbbá a szini tanoda, a budai zeneakadémia és sok magán-intézet, melyeknek feladata a zeneművészetnek hazánkban oly zsenge csemetéjét ápolni, nevelni, fejleszteni, hogy az hatalmas fává nője ki magát, melynek gyümölcsei a nemzeti

emelkedésnek, jólétnek, hírnévnek képezendik alapjait.

És e szép feladatnak megfelel Sipos A. zeneakadémiája.

Ez intézetnek különösen a technikai ügyesség képezi jó oldalát. A legtöbb növendéknél figyelemreméltó technikát észleltünk, csak hogy e technika nem mindig tiszta és nem mindig alapos, progresszív készütségnek eredménye, azonkívül pedig a legtöbb darab túlhaladta a növendékek képzettségét, vagy talán a növendékek nem bírnak kellő előkészültséggel, midőn az intézetbe lépnek.

Nem tartjuk szükségesnek az előadott számoknak egyenként való méltatását. Arról meggyőződhetünk, hogy Sipos úr intézetében jeles tehetségű növendékek vannak.

Legjobb felfogással s klasszikus előadással játszotta L é b e r M. k. a. Beet-hoven örök szép Cis-moll szonátáját, csak a tempik voltak néhol nagyon is gyorsak és önkényesen változó az utolsó tételben. — Szép tehetséget árult el H i t t e r Mariska k. a. játéka is, a „Magyar Rhapsodiá”-ban Lisztől, de különösen Bach klasszikus Chaconne-jában (Raff-féle átírat), hol a felfogás helyenkénti hiányait a játék precizitása pótolta. — W o l f f Lujza k. a. a „Soirées de Vienne”-t Lisztől szép technikával adta elő. — N a g y Jolán k. a. úgy mutatta be magát nekünk, mint ki a zongorát teljesen hatalmában bírja. Liszt „Magyar Fantáziá”-ja két zongorára azonban kissé túlhaladta erejét. Szerencsésebb volt a Wieniavszky-féle „Valse de Concert” választásában, melyben nagy erőt, bravourt és virtuozitást fejtett ki, sőt itt-ott az előadás némi csilláma is kilátszott a pedále és forte kábitó fátyolán.

Br. Beulvitz Lujza k. a. érzéssel és csengő hangon énekelt, míg G o l l o - v i t z Gizella k. a. tisztán és csengőn is, de az alsóbb registerekben némileg erőltetve énekelt. A növendékek játékát bizonyos elegancia jellemzi, csak a kezekkel való túlságos hadonázás rontja a jó benyomást.

Reméljük, hogy e zeneakadémia útja jövőre is a haladás lesz, mert oly ember áll élén, ki, ha akarja, nagy és jelentékeny eredményt fog felmutathatni.

Egy kis reflectió és az egri dalkör.*)

(M. V.) Nem hiába nyeri a természetből s hordja magával az ember a leg-tökélyesebb, legbámulusb s legkifejezőbb hangszert az ő torkában, mely hangszerv teljességének csak egyes oldalait, színezeteit szélesítik ki a mesterséges hangszerek, pl. a vonós hangszerek a mély érzést, az ércfuvók a harsogó terjedelmet s erőt, a fafúvók a kellemes lágy-ságot: de valóban kíséré is a zene lépten-nyomon küzdelmes pályáján nemünket, úgy hogy a világtörténelemnek alig van jelentősebb mozzanata, melynek emlékéhez bizonyos zenemű ne fűződne. A mint bizonyos nép több-kevesebb szerepet játszott, a szerint külön irányokat is teremtett a zenében; avagy nem fejleszté-e ki a mély érzésű olasz nép a melodiát, a gondolkozva merengő német a harmoniát, a finom ízlésű francia az instrumentációt? . . . S a mint az ember kettős életet él: egyrésztől kifelé megnyilatkozott mint társadalmi lény, másrésztől benső, magába szálló elméledőt, mint vallásra képes teremtménye Istennek: úgy válik két világra a zene is; a társadalmi élet zenéjére t. i. mely a színházi és symphonikus műformákban nyer betőzést, s a templomi zenére, mely a misék és oratoriumok műformáikban kulminál. S a mint különféle korokban különböző viszony fejtett ki az egyházi és világi elem között: a szerint különböző viszonyokba lépett a zenének is vokális és figurális oldala. S végre a zeneköltészet nagy geniuszainak alkotásait vizsgálva, úgy találjuk, hogy az ő mester-műveikben a korukat mozgó nagy eszmék vannak öröksépen kifejezve.

De habár a zene ily szembeszökőleg kíséré is nemünket bölcsődalaival úgy mint harci riadóival; mégis az emberiség nagy tömegére nézve mai napig rejtély, misterium a zene bűvös nyelve: még mindig nem ment át közbirtokba a zeneértés, a zeneyelv bírása. Ép úgy vagyunk e tekintetben ma, mint voltak harcias elődeink az írás-olvasással. A zeneértés általánosítására nem jutott el még korunk; s noha hatalmas léptekkel iparkodik a modern műveltség e cél felé, mégsem lát-

*) E szép cikket az „Eger”-ből vettük át.

Szerk.

juk meg körvonalait tisztán a kitűzött cél-nak: az általános zeneértés megvalósultát!

E cél felé hatalmas lépést jeleznek Europa szerte a különféle daltársulatok, dalkörök alakításai, melyek immár a művelt nyugaton mondhatni egyetlen faluc-kában sem hiányoznak, a nagyobb városokban pedig több számmal vannak; a valódi műveltségre kitűnő hajlammal bíró magyar nemzetnek városai pedig mohón versenyeznek ilyenek alakításával. S méltán; mert a mily jelentőségre vergődött a világtörténelemben a zene: oly jelentős tényező az egyes községek társadalmi életében a dalkör, általán minden zene-egyesület.

Honunk városainak ebbeli törekvéseitől épen nem maradt el Eger városa sem, mert városunk kebelében is már többször jelentkezett a törekvés egy életrevaló dalkör alakítása s szervezése iránt. Hogy a többszörös törekvés, a leg-utóbbi kivéve, mindannyiszor zátonyra jutott, az a különféle helyi viszonyok kedvezőtlen voltában lelheti ugyan magyarázatát: de részünkről úgy véljük, hogy a nem eléggé egészséges szervezetben kellett lenni a főbajnak. — A dalkör ugyanis korántsem egyes körök, egyes társadalmi osztályok zártkörű mulatsága: hanem az összes polgárság zene iránti osztatlan tetszésének, méltányának s érdeklődésének kifolyása — s így a társadalmi élet hiányozhatatlan faktora, a közélet, közérzés, közlekedés zenében megnyilatkozásainak egyik organuma. S ha így, akkor a dalkör szervezkedésének az összes polgárságra kell bázisra lennie.

Ez eszmét lebegtetni szeme előtt az „Egri dalkör”, midőn megalakulván, s magát életrevalónak bizonyítván, immár a végleges szervezkedés stádiumába lép. — Ez eszmének sejtelmét bizonyítja az alakulásnak ama szerencsés gondolata, mely az egyházi zene-stylus művelését is figyelembe vette, mely eszme nemcsak magát a dalkört is megóvjá az egyoldalú fejlődéstől, hanem városunkban a templomi bizar barok zenekar egyoldalúságát is ellensúlyozhatja a klasszikus vokál-stylus életre hívásával. — Ez eszme különösen az, a mi specialis jellegűvé teszi az „Egri dalkört” az összes magyaror-

T Á R C A.

Zenetanárok majálisa.

A zenetanárok országos egylete esütörtökön tartotta meg ez évi első majálisát, mely szépszámú vendégek jelenlétében kedélyesen folyt le.

Már reggel 7 órakor gyülekeztek a társaság tagjai a Károlykaszárnya előtt, honnan lövonatu vasut szállította ki őket. A svábhegyi „Eötvös” nyaralónál elköltött reggeli után a társaság a „Norma”-fához rándult. Délután két órakor találkozás volt a zugligeti „Fiacán” vendéglő helyiségében, hol egyszersmind társas ebéd volt több felköszöntővel.

Ezek közül E r n e y József mondta S á g h elnök helyett az elsőt, mintán S á g h, atyja elhalálása folytán nem volt abban a lelki állapotban, hogy ebbeli tisztjének megfelelően volna. A felköszöntő a következőleg hangzott:

Uraim! Úgy-e bár nem veszik rossz néven tőlem, ha ezuttal nem önökhez, hanem hölgyeinkhez szóllok. Hiszen esodálkozással rám meresztett szemek legjobban bizonyítják, mily váratlan, mily meglepő az én felszólalásom. Igaz, egyesületünknek csak igénytelen tagja vagyok, s mint olyannak talán nincs jogom szállani, vagy legalább nincs jogom az első poharat emelni. De én nemesak szerény tagtárs vagyok, hanem egyszersmind jó barát is, és csak baráti kötelességet teljesítek akkor, midőn, követve

szívem sugallatát, poharat emelek annak nevében, kinek ma minden hangos szó fáj, ki nem beszélni, csak zokogni tudna. A fiúi szeretet fájdalommal esuká le ajkait, a baráti szeretet nyitja meg az enyimeket.

Hölgyeim! azt mondám, szívem sugallatát követem, midőn elnökünk helyett szólók, és most is követem azt, ha poharat emelek társulatunk díszre, esillagjaira.

E esillagok egyike meghódítá magának a világot, meghódítá szíveinket azon határtalan nemes-szívűségével, melylyel minden nemes törekvést pártolni és hathatós hozzájárulásával célhoz vezetni tud. Ez Haynald bíbornok, pártfogónk.

A másik esillag meghódítá magának a világot, meghódítá szíveinket azon művészettel, melynek tetőpontjáról oly nyújasan, oly bátorítólag mosolyog le reánk.

Ez Liszt Ferenc, tiszteletbeli tag.

A harmadik esillag meghódítá szíveinket azon igaz hazafiai érzellemmel, melylyel művészi hírnevét itt Magyarországon állapította meg, és melylyel hazijához híven, a miénk maradt.

Ez Erkel Ferenc, tiszteletbeli tagunk.

Egyesületünk büszke lehet, hogy e három esillagot a magánának mondhatja, és én büszke vagyok, ha elgondolom:

Én is oda való vagyok,

A hol ez a három esillag ragyog.

És hogy még soká ragyogjanak mint a nemes-

lelkűség, a művészi tökély és a hazaszeretet esillagjai gyanánt, hogy még soká maradjanak díszei egy-letünknek, arra kérem hölgyeim, kecsintassanak velem, uraim kecsintassanak hölgyeinkkel, mindnyájan pedig írítsuk ki poharainkat.

Éljenek!

Utána Parall Ferenc ügyész biz. elnök, az egyletre és annak derék elnökére és G o l l János alelnök a hölgyekre írtette poharát. Mondtak még számos felköszöntőket, melyek után Liszt Ferenchez, Haynald Lajos bíbornok-érsekhez és Erkel Ferenchez üdvözlő táviratokat menesztettek.

Hat órakor vette kezdetét a tánc, magyaros jó kedvvel. Az első négyest negyven pár táncolta. A mulatságon jelen voltak: Láposy Mártoné (Kolosz-váról), S á g h Józsefné, Patsch Antalné, Martyn Edéné, Rokoni Józsefné, Varga Sándorné, Járosi Alajosné, Máhr Gyuláné, Linhardt Józsefné, Rákosi Józsefné, Sauer Arnoldné, Seifriedné, Gulyás Jánosné, Parall Ferencné, Vende Sománé, Arnóld Antalné stb., továbbá: Turesányi Etelka, Kádár Erzsike (Vámos-Mikoláról), Gaál Mariska, Rokoni Emma, Riffel Nina, Lencz Irma, Kálmán Julia, Santha Ilonka, Ész Jusztin, Kirseher Tinka, Rákosi Irma, Halász Sarolta, Arnóld Mariska, Braun Mariska, Kruesay Etelka, Erovits Paula, Bauer Jolán, Kajdácsey Jolán, Raebauer kisasszonyok és még számosan. A táncszünet alatt 50 esinos különféle tárgyat sorsoltak ki. A kedélyes mulatság reggel 4 órakor ért véget.

szági dalkörök közt, s mely eszme fölkarolásaért kiválólag üdvözöljük a dalkör alakulását.

Azonban az „Egri dalkör” nemcsak szerencsésen alakult meg már kezdetben, hanem azóta magát valóban életrevalónak is bizonyította. S miben tűnik ez ki inkább, mint zenei szerepléseiben? Nem akarok ez alkalommal reflektálni régibb szerepléseire, templomi, dalestélyi s egyéb kisebb-nagyobb ünnepélyi s szerenád-féle alkalmakkor; ezekre csak mintegy újjal mutatok, a fejlődés fokozatos haladásnak konstatálásul. Hanem mint főbizonyítékokra, a jun. 17-iki kaszinói jubileum s a jun. 24-iki templomi s épület-szentelési ünnepély elveire utalom a figyelmet. Mert a dalkör e két föllépte valóban figyelemreméltó, az előbbi a világi, az utóbbi a templomi énekstílus művelésére való alkalmas voltát bizonyítván dalkörünknek. — A kaszinói jubileumkor Dürner „Szabadság-dalá”-nak zengésével a férfias erőt, Nagiller „Mignon”-jával a széles érzelmességet, Huber népdal-átíratával a nemzeti szellemet és társas kedélyességet juttatá kifejezésre fiatal dalkörünk; az irgalmas apácák kezelése alatti kórházépület új részének fölszentelésekor Köstinger as-dur miséjének el-énekléseivel pedig a klasszikus egyházi vokálstílus minden variációt gazdag árnyalatokban ragyogtatá a teljes karok, tripla-quartett, solo-quartett és tenorsolo részletekben, mely mise-részek közé szépen illett a közbeszótt „Ave Maria” Sturmtól, s a hatalmas „Isten dicsősége” Beethoventől. Gazdagítá még ez énekfűzért a dalkör karnagyának két szerzeménye: „Térdelek a porban” misének, s az „Üdvhangok” himnus eizengése. A nehéz feladatot, mely e mesterművek előadásában a dalkörnek jutott, derekasan, s tekintve a tanulási időt, az egyes tagok képességeit és számmagyságát, mondhatni bámulatos sikerrel oldá meg az „Egri dalkör”, úgy hogy az ének több mozzanata valódi művelést nyújtó vala. — Tagadhatatlan tehát, hogy az újon alakult dalkör csakugyan életrevaló. S a mi fő, mind e szép eredményt a dalkör úgyszólván teljesen magára hagyottan, alig egyes lelkesektől, a polgárság nagy tömegétől pedig épen nem támogatva, érte el!

Azonban hogy a dalkör jövőre is biztosítottan folytassa életét, s valósítsa nemes föladatát: a zene iránti érdeklődés megvalósultának előbbre vitelét — arra nézve nem maradhat meg eddigi ideiglenes alakultában, hanem végleg be kell fejeznie szervezkedését, és pedig egyrészt belsejében, gondoskodva az egyes tagok énekletési képességének s alkalmazhatóságának fejlesztéséről, másrészt külterjileg a pártoló tagság életbeléptetésével azon egész polgárságra bázisozva az eszmét, mely polgárságnak már is minden rétegéből számlál tagokat a szereplő dalkör.

A belső szervezkedés irányában már is történetek kellő lépések a dalkör kebelében; a külterji szervezkedéshez pedig, t. i. pártoló tagok gyűjtéséhez, kiknek csekély, évi 2 frt anyagi áldozatáért nemcsak bizonyos jogokat, hanem évenként két dalestélyt adna a dalkör, s így valóban ingyenben esnek a pártoló tagság — bizalommal fog hozzá dalkörünk, remélve, hogy azon lelkes polgárok, kik minden szép, nemes és szent eszmeért lángolni tudnak, s többször bebizonyították, hogy nem engedik elcsenevészní azt, a mi a nemzet életjelenségei közé tartozik — azon lelkes polgárok nem vonandják meg szívük melegét az azt szító faktortól.

„Király Hymnus.”

Pályázati értesítés.

Az orsz. magyar daléregyesület ig. vál. által a „Magyar király-hymnus” szövegkölteményére kiírt pályázat határidejéig: f. év június hó 20-ig zárólag a következő jelíges levéllel ellátott és el nem látott pályaművek érkeztek be, u. m.

1) „Isten te légy hazánknak öre, míg a világ forgása tart.” (Losonczy.) 2) „Szabadság! itten hordozák véres zászlódat.” 3) „János evang. 7 rész. 24 vers.” 4) „Vitam et sanguinem regi nostro.” 5) „Él még a magyarok nagy istene, jaj annak, ki feltámad ellene.” 6) „Száll az ének szájról szájra.” (Arany) 7) „A legelső magyar ember a király.” 8) „Szeresd királyodat, imádd szép hazádat.” 9) „Isten, király, haza, legyen szent jelszavad.” 10) „Többet tettel, mint beszéddel.” 11) „Vitam et sanguinem.” 12) „Szeresd hazádat.” 13) „Remény az én mindenségem.” 14) „Salve rex.” 15) „Míg magyar király van, magyar nemzet is van.” 16) Jelíges levél nélkül érkezett Sibórol. 17) „Egység, szabadság.” 18) „Éljen, éljen, éljen a király.” 19) „A legelső magyar ember a király.” 20) „Rákóczy.” 21) „E nép ajánlja hona sorsát.” (Vörösmarty.) 22) „Szól az ősz most: éljen a király, kél az ifju, tölt pohár kezében: addig éljen míg a honnak él.” (Vörösmarty.) 23) „Nyolcz századoknak vérzivatarja közt, rongált Budának tornyai állnak.” (Berzsenyi) 24) „A legelső magyar ember a király.” 25) „A legelső magyar ember a király.” 26) „Et voluisse sat est.” 27) „Dicső lesz a magyar név, áll Buda, áll magyar még.” 28) „Et tu Caesar ipse vidēs.” 29) „Vitam et sanguinem.” 30) „K. falusi kontár.” 31) „Moriatur pro rege nostro Maria Theresia.” (az 1741. országgyűlés.) 32) „Boldog vagy te ország, mikor a te királyod jeles embereknék fia.” (Predik. Salamon.) 33) „Rendületlenül.” 34) „A legelső magyar ember a király, érte minden honfi karja készen áll.” (Vörösmarty) 35) „... a ... aláírással érkezett jelíge nélkül s nyílt rejtett szókkal tett levéllel. 36) „Oh ne szánjad annak végétet, ki a hazáért adta életét.” (Eötvös). 37) „Tartsd meg isten királyunkat, nemzetünket, hazánkat.” 38) „Királyáért, szép honáért, a magyar immár itt, színed előtt népek ura, hallgatásra számít.” 39) Jelíges levél nélkül s magát megnevezve érkezett Gál-szécsről. 40) „Hazánknak rendületlenül légy hive oh! magyar” (Vörösmarty). 41) „Isten, király, haza.” 42) „A ki kezét rávetni merész, sujtsa le átok, törje le vész.” 43) „A legelső magyar ember a király, érte minden honfi karja készen áll.” (Vörösmarty). 44) „A nép szava.” 45) „A király az áldás életére.” (Vörösmarty) 46) „Éljen a magyar király.” (Népszava). 47) „A király személye szent és sérthetetlen.” (magyar törvény). 48) „Salve rex.” 49) „Komoly.” 50) „Hogyha együtt küzd, ellent ki állhat, magyar népek és magyar királynak?” 51) „Vive le roi.” 52) „Splendor paternae gloriae.” 53) „Kárpátoktól Adriáig zengjen mint közének, s legyen legbuzgóbb imája magyarok szívének.” 54) „Millió ajk ezt kiáltja: éljen a magyar s királya.” 55) „A legelső magyar ember a király.” (Vörösmarty). 56) „Égve honért, bizton nézzen előre szemünk.” (Kisfaludy). 57) „Az országnak királyt, királynak koronát.” 58) „Áld meg Isten a magyar királyt.” 59) „Vitam et sanguinem.” 60) „Éljen az alkotmány, hű, jó király.” 61) „Bízalma az ősi erényben.” 62) „A legelső magyar ember a király, érte minden honfi

karja készen áll.” 63) „A legelső magyar ember a király.” 64) „Olvashatlan pósthelyről, jelíge nélkül érkezett. 65) „Győzőn a jobb.” 66) „Hazám, oly rég voltál te nagy.” (Petőfi). 67) „Carmina non prius audita canto.” (Horac). 68) „Isten minden jónak kútfeje.” 69) „A legelső magyar ember a király.” 70) „Legyen a magyar nagy.” 71) „A legelső magyar ember a király.” 72) „Boldogítsd a hont és boldog lész.” 73) „Éljen a király.” 74) „A legelső magyar ember a király.” (Vörösmarty). 75) „Magyarország.” 76) „God save the king.” 77) „Ezer nyolczszáz hatvanhét.” 78) „A legelső magyar ember a király.” (Vörösmarty) 79) „Szép lenni királynak, hát magyar királynak, kit királynak termett jobbágyok szolgálnak.” 80) „Isten segíts.” 81) „A magyar zászlóhoz.” 82) „Az igaz király megerősíti a birodalmat.” (Példa b. XIX. sz.) 83) „Vitam et sanguinem pro rege nostro.” 84) „A legelső magyar ember a király, érte minden honfi karja készen áll.” 85) „Drága kincse a magyarnak hazája és királya.” 86) „God save the king.” 87) „Ha érdemli, babért neki.” 88) „Isten segíts, a királyok és népek Istene.” (Vörösmarty). 89) „A trón és a király.” 90) „Szellemi hang.” 91) „Nagy királyok hősi nagy utóda.” 92) „Áld meg a hont és a honnak atyját, és a honnak minden gyermekét.” 93) „Önézetes, nemesb a hódolat, ha szíved ép s lelked szabad.” 94) „A hazáért és a királyért.” 95) „Magyar! imádd hazádat, szeresd királyodat, hű légy mind a kettőhöz s hadur jutalmat ad.” 96) „Isten kenetlje egy királyi felség.” 97) „Magyar.” 98) „Tisztelet adásék a királynak.” 99) „Regis ad exemplum totus componitur orbis.” 100) „A legelső magyar ember a király.” 101) „Betur: Királyom.” 102) „Áldd meg országunkat, mi magyar hazánkat, vezérelj jóra a mi királyunkat.” 103) „Egyet-értés a király és népe közt legyen.” 104) „A legelső magyar ember a király.” 105) „Áldás e honra.” 106) „Szabad nemzetnek független hona.” 107) „Görög jelíge.” 108) „A legelső magyar ember a király.” 109) „Omega.” 110) „Hűség.” 111) „Middön meghalt Mátyás király, oda lett az igazság, de lón első Ferencz József, felkent koronás király, s feltámadott az igazság.” 112) „Tiszta szívvel kívánom a babért, ha elnyerem, tartsátok meg a bért.” 113) „A legelső magyar ember a király.” 114) „Addig éljen míg a honnak él.” 115) „Inkább utolsó mint az sem.” 116) „God save the king.” 117) „Örökké megáll a te országod.” 118) „Életünket és vérünket hazáért és királyunkért.” 119) „Moriatur pro rege nostro.” 120) „Királyában él a nemzet.” 121) „Áldás hazánkra.” 122) „Sursum corda.” 123) „A legelső magyar ember a király.” 124) „Buzgalomban is van határ, a szeretetben törpe-ség.” 125) „Addig éljen míg a honnak él.” (Vörösmarty). 126) „Minden pálya dicső, ha belőle hazádra fény derül.” (Köl-csey). 127) „Isten tartsd meg a jó királyt.” (angol nép) 128) „Koszorut az erénynek.” 129) „Éljen a király.” (Szent-írás). 130) „Áldás a honra.” 131) „Ex oriente lux.” 132) „Győzőn a jobb.” 133) „Isten, király, nemzet, haza, legyen a magyar jelszava.” 134) „Itéljete.” 135) „Addig éljen míg a honnak él.” 136) „Moriatur pro rege nostro.” 137) „Nyisd meg dicsőült szent királyid templomait s leborulva áldozz.” (Berzsenyi). 138) „Vitam et sanguinem.” 139) „Moriatur pro rege nostro.” 140) „Éljen a király.” 141) „Az Isten féljétek, a királyt tiszteljétek.” (Péter apostol.)

emelkedésnek, jólétnek, hirnévnek képezendik alapjait.

És e szép feladatnak megfelel Sipos A. zeneakadémiája.

Ez intézetnek különösen a technikai ügyesség képezi jó oldalát. A legtöbb növendéknél figyelemreméltó technikát észleltünk, csak hogy e technika nem mindig tiszta és nem mindig alapos, progresszív készültségnek eredménye, azonkívül pedig a legtöbb darab túlhaladta a növendékek képzettségét, vagy talán a növendékek nem bírnak kellő előkészültséggel, midőn az intézetbe lépnek.

Nem tartjuk szükségesnek az előadott számoknak egyenként való méltatását. Arról meggyőződhetünk, hogy Sipos úr intézetében jeles tehetségű növendékek vannak.

Legjobb felfogással s classikus előadással játszotta Léber M. k. a. Beethoven örök szép Cis-moll szonátáját, csak a tempik voltak néhol nagyon is gyorsak és önkényesen változó az utolsó tételben. — Szép tehetséget árult el Hitter Mariska k. a. játéka is, a „Magyar Rhapsodiá"-ban Lisztől, de különösen Bach classikus Chaconne-jában (Raff-féle átírat), hol a felfogás helyenkénti hiányait a játék precizitása pótolta. — Wolff Lujza k. a. a „Soirées de Vienne"-t Lisztől szép technikával adta elő. — Nagy Jolán k. a. úgy mutatta be magát nekünk, mint ki a zongorát teljesen hatalmában bírja. Liszt „Magyar Fantáziá"-ja két zongorára azonban kissé túlhaladta erejét. Szerencsésebb volt a Wieniavszky-féle „Valse de Concert" választásában, melyben nagy erőt, bravourt és virtuozitást fejtett ki, sőt itt-ott az előadás némi csiláma is kilátott a pedále és forte kábitó fátyolán.

Br. Beulvitz Lujza k. a. érzéssel és csengő hangon énekel, míg Gollóvitz Gizella k. a. tisztán és csengőn is, de az alsóbb regiszterekben némileg erőltetve énekel. A növendékek játékát bizonyos elegancia jellemzi, csak a kezekkel való túlságos hadonázás rontja a jó benyomást.

Reméljük, hogy e zeneakadémia útja jövőre is a haladás lesz, mert oly ember áll élén, ki, ha akarja, nagy és jelentékeny eredményt fog felmutathatni.

Egy kis reflectió és az egri dalkör.*)

(M. V.) Nem hiába nyeri a természetből s hordja magával az ember a leg-tökélyesebb, legbámulatosb s legkifejezőbb hangszert az ő torkában, mely hangszerv teljességének csak egyes oldalait, színezeteit szélesítik ki a mesterséges hangszerek, pl. a vonós hangszerek a mély érzést, az ércfuvók a harsogó terjedelmet s erőt, a fafúvók a kellemes lágy-ságot: de valóban kíséré is a zene lép-ten-nyomon küzdelmes pályáján nemün-ke, úgy hogy a világtörténelemnek alig van jelentősebb mozzanata, melynek em-lékéhez bizonyos zenemű ne fűződne. A mint bizonyos nép több-kevesebb szere-pet játszott, a szerint külön irányokat is teremte meg a zenében; avagy nem fej-leszté-e ki a mély érzésű olasz nép a me-lodiát, a gondolkozva merengő német a harmoniát, a finom ízlésű francia az in-strumentációt? . . . S a mint az ember kettős életet él: egyrésztől kifelé meg-nyilatkozott mint társadalmi lény, más-résztől benső, magába szálló elmélkedőt, mint vallásra képes teremtménye Isten-nek: úgy válik két világra a zene is; a társadalmi élet zenéjére t. i. mely a szin-házi és symphonikus műformákban nyer betűzést, s a templomi zenére, mely a mi-sék és oratoriumok műformáikban kulmi-nál. S a mint különféle korokban külön-böző viszony felett ki az egyházi és világi elem között: a szerint különböző viszonyokba lépett a zenének is vokális és figurális oldala. S végre a zenekölté-szet nagy geniuszainak alkotásait viz-sgálva, úgy találjuk, hogy az ő mester-műveikben a korukat mozgató nagy eszmék vannak öröksépen kifejezve.

De habár a zene ily szembeszökőleg kíséré is nemünket bölcsődalával úgy mint harci riadóival; mégis az emberiség nagy tömegére nézve mai napig rejtély, misterium a zene bűvös nyelve: még mindig nem ment át közbirtokba a zeneértés, a zeneyelv bírása. Ép úgy vagyunk e tekintetben ma, mint voltak harcias elő-deink az írás-olvasással. A zeneértés ál-talánosítására nem jutott el még korunk; s noha hatalmas léptekkel iparkodik a modern műveltség e cél felé, mégsem lát-

juk meg körvonalait tisztán a kitzűzött cél-nak: az általános zeneértés megvaló-sultát!

E cél felé hatalmas lépést jeleznek Europa szerte a különféle daltársulatok, dalkörök alakításai, melyek immár a mű-velt nyugaton mondhatni egyetlen falucs-kában sem hiányoznak, a nagyobb váro-sokban pedig több számmal vannak; a valódi műveltségre kitűnő hajlammal bíró magyar nemzetnek városai pedig mohón versenyeznek ilyenek alakításával. S méltán; mert a mily jelentőségre vergődött a világtörténelemben a zene: oly jelentős tényező az egyes községek társadalmi életében a dalkör, általán minden zene-egyesület.

Honunk városainak ebbeli törekvé-seitől épen nem maradt el Eger városa sem, mert városunk kebelében is már többször jelentkezett a törekvés egy életrevaló dalkör alakítása s szervezése iránt. Hogy a többszörös törekvés, a leg-utóbbit kivéve, mindannyiszor zátonyra jutott, az a különféle helyi viszonyok ked-vezőtlen voltában lelheti ugyan magya-rázatát: de részünkről úgy véljük, hogy a nem eléggé egészséges szervezetben kellett lenni a főhajnak. — A dalkör ugyanis korántsem egyes körök, egyes társadalmi osztályok zártkörű mulatsága: hanem az összes polgárság zene iránti osztatlan tetszésének, méltányának s ér-deklődésének kifolyása — s így a társa-dalmi élet hiányozhatatlan faktora, a köz-élet, közérzés, közlekedés zenében megnyilatkozásainak egyik organuma. S ha így, akkor a dalkör szervezkedésé-nek az összes polgárságra kell bazirozva lennie.

Ez eszmét lebegtetni szeme előtt az „Egri dalkör", midőn megalakulván, s magát életrevalónak bizonyítván, immár a végleges szervezkedés stádiumába lép. — Ez eszmének sejtelmét bizonyítja az alakulásnak ama szerencsés gondolata, mely az egyházi zene-stylus művelését is figyelembe vette, mely eszme nemcsak magát a dalkört is megóvjá az egyoldalú fejlődéstől, hanem városunkban a tem-plomi bizar barok zenekor egyoldalúsá-gát is ellensúlyozhatja a klasszikus vokál-stylus életre hívásával. — Ez eszme kü-lönösen az, a mi specialis jellegűvé teszi az „Egri dalkört" az összes magyaror-

*) E szép cikket az „Eger"-ből vettük át.

Szerk.

T Á R C A.

Zenetanárok majálisa.

A zenetanárok országos egylete esütörtökön tartotta meg az évi első majálisát, mely szépszámú vendégek jelenlétében kedélyesen folyt le.

Már reggel 7 órakor gyülekeztek a társaság tagjai a Károlykaszárnya előtt, honnan lóvonatu vasut szállította ki őket. A svábhgyi „Eötvös" nyaralónál elköltött reggeli után a társaság a „Norma"-fához rándult. Délután két órakor találkozás volt a zugligeti „Fácán" vendéglő helyiségében, hol egy-szersmind társas ebéd volt több felköszöntővel.

Ezek közül Erney József mondta S á g h el-nök helyett az elsőt, miután S á g h, atyja elhalálása folytán nem volt abban a lelki állapotban, hogy eb-beli tisztjének megfelelően volna. A felköszöntő a következőleg hangzott:

Uraim! Úgy-e bár nem veszik rossz néven tőlem, ha ezuttal nem önköz, hanem hölgyeinkhez szóllok. Hiszen esodálkozással rám meresztett szemek legjobban bizonyítják, mily váratlan, mily meglepő az én felszólalásom. Igaz, egyesületünknek csak igény-telen tagja vagyok, s mint olyannak talán nincs jogom szólni, vagy legalább nincs jogom az első poharat emelni. De én nemcsak szerény tagtárs va-gyok, hanem egyszersmind jó barát is, és csak ba-ráti kötelességet teljesítek akkor, midőn, követve

szívem sugallatát, poharat emelek annak nevében, kinek ma minden hangos szó fáj, ki nem beszélni, csak zokogni tudna. A fiú szeretet fájdalommal esuká le ajkait, a baráti szeretet nyitja meg az enyimeket.

Hölgyeim! azt mondom, szívem sugallatát kö-vetem, midőn elnökünk helyett szólók, és most is követem azt, ha poharat emelek társulatunk díszre, esillagjaira.

E esillagok egyike meghódítá magának a vilá-got, meghódítá sziveinket azon határtalan nemes-szívűségével, melylyel minden nemes törekvést pár-tolni és hathatós hozzájárulásával célhoz vezetni tud.

Ez Haynald bibornok, pártfogónk.

A másik esillag meghódítá magának a világot, meghódítá sziveinket azon művészettel, melynek tető-pontjáról oly nyájasan, oly bátorítólag mosolyog le reánk.

Ez Liszt Ferenc, tiszteletbeli tag.

A harmadik esillag meghódítá sziveinket azon igaz hazafiai érzéssel, melylyel művészi hírnevét itt Magyarországon állapította meg, és melylyel hazájához híven, a miénk maradt.

Ez Erkel Ferenc, tiszteletbeli tagunk.

Egyesületünk büszke lehet, hogy e három esil-lagot a magáné mondhatja, és én büszke vagyok, ha elgondolom:

Én is oda való vagyok,

A hol ez a három esillag ragyog.

És hogy még soká ragyogjanak mint a nemes-

lelkűség, a művészi tökély és a hazaszeretet csillag-jai gyanánt, hogy még soká maradjanak díszei egy-letünknek, arra kérem hölgyeim, koecintassanak velem, uraim koecintassanak hölgyeinkkel, mindnyájan pedig ürítsük ki poharainkat.

Éljenek!

Utána Parall Ferenc ügyész biz. elnök, az egyletre és annak derék elnökére és Golló János alelnök a hölgyekre ürítette poharát. Mondtak még számos felköszöntőket, melyek után Liszt Ferenchez, Haynald Lajos bibornok-érsekhez és Erkel Ferenchez üdvözlő táviratokat menesztettek.

Hat órakor vette kezdetét a tánc, magyaros jó kedvvel. Az első négyest negyven pár táncolta. A mulatságon jelen voltak: Láposy Mártonné (Kolozs-várról), S á g h Józsefné, Patsch Antalné, Martyn Edéné, Rokonfi Józsefné, Varga Sándorné, Járósi Alajosné, Máhr Gyuláné, Linhardt Józsefné, Rákosi Józsefné, Sauer Arnoldné, Seifriedné, Gulács Jánosné, Parall Ferencné, Vende Sománé, Arnóld Antalné stb., to-vábbá: Turesányi Etelka, Kádár Erzsike (Vámos-Mikoláról), Gaál Mariska, Rokonfi Emma, Riffel Nina, Lencz Irma, Kálmán Julia, Santha Ilonka, Ész Jusztné, Kirschner Tinka, Rákosi Irma, Halász Sarolta, Arnóld Mariska, Braun Mariska, Krucsay Etelka, Erovits Paula, Bauer Jolán, Kajdácsy Jolán, Raebauer kisasszonyok és még számosan. A tánc-szünet alatt 50 esinos különféle tárgyat sorsoltak ki. A kedélyes mulatság reggel 4 órakor ért véget.

E pályaművek közül a 16. 35. 39. 63. és 66. sz. alattiak, mint a melyek a kitűzött pályázat feltételeinek meg nem felelnek, pályázaton kívül helyeztetnek.

Az orsz. m. daláregyes. ig. választmányja f. év. június hó 27-én tartott ülésében e pályaművek elbírálására Gyulai Pál, Jókai Mór, Szász Károly és Vadnay Károly urak magy. tud. akad. tagokat, továbbá: Erkel Ferenc, Engeszer Mátyás, Huber Károly és Zimay László or. m. daláregy. vál. tagokat határozta felkérni s annak idejében a bírálati eredményre vonatkozó értesítés megtételével pedig Ábrányi Kornél egyes. titkár bizta meg.

A bírálati eredménynek a hazai lapok útján való közzététele, f. év szeptember hó első felében fog megtörténni.

Az orsz. m. daláregyes. ig. vál. nevében közli

Budapesten 1883. jul. hó 2-án

ÁBRÁNYI KORNÉL
egyes. titkár.

Az országos dalárszövetség

elnöksége következő körlevelet bocsátotta ki az ország összes dalegységeihez:

Tekintetes Elnökség!

Az elnökségem alatt működő orsz. magy. daláregyes. ig. vál. f. év június hó 27-én a „király-hymusz” ügye és érdekében ülést tartván: abban konstatáltattott, hogy a szövegköltemény immár lejárt pályázati határidejéig, (f. év. jun. 20.) összesen 141 pályamű érkezett be.

Az ig. vál. a mult évi debreceni orsz. közgyűlés határozata értelmében tehát mindenek felett a szövegköltemények elbírálási kérdése felett határozott, s miután a magy. tud. akadémia, alapszabályai és ügyrendje értelmében nem vállalhat hivatalos elbírálási tisztet oly pályázatokkal szemközt, melyeket nem ő maga tűz ki, hogy még is a mult évi decemberi közgyűlés határozata szellemében járjon el: egyhanglag ama határozatot hozta, miszerint a magy. tud. akadémia szépirodalmi osztályának (hová ez ügy a nélkül is relegáltattott volna) legilletékesebb és legismertebb tekintélyeit kérje fel a saját kebeléből választandó zenészi tekintélyekkel egyetemben, a pályaművek elbírálására s ennek következtében, az akad. szépirodalmi osztályából: Jókai Mór, Gyulai Pált, Szász Károlyt és Vadnay Károlyt; a zenészi tekintélyek közül pedig: Erkel Ferencet, Huber Károlyt, Engeszer Mátyást és Zimay Lászlót határozta az elbírálásra felkérni. Ábrányi Kornél egyes. titkár hiv. jegyzősége mellett e tisztet készséggel is szíveskedtek elvállalni.

Az elbírálás f. év aug. havában fog befejezteni s utána az eredmény hírlapilag közzé fog tétetni, hogy azután a zenészi pályázat kitűzése következhessek.

Midőn ezt az ig. vál. határozata értelmében a t. c. tagegylet és a t. elnökség becses tudomására juttatni szerencsém van: egyszersmind hazafiúi tisztelettel felkérem a t. elnökséget, hogy a f. év april havi 105/883. eln. körlevél értelmében, az igazgatása alatt működő t. c. tagegylet körében odahatni méltóztassék, hogy az, a debreceni közgyűlés határozata értelmében, e fontos és nagy horderejű nemzeti és művészeti ügy megvalósításával egybekötött tetemes kiadások fedezéséhez, saját kebelében és városában minél eredményesebb anyagi s gyűjtési támogatással hozzájárulni szíveskedjenek.

Van szerencsém ennek folytán felkérni a t. elnökséget, hogy a fentidézett 105/883.

elnöki körlevéllel hivatalosan megküldött 10 aláírási ivnek az eredményvel egyetemben való beküldését az egyes. pénztárnokához t. Engeszer Mátyás-hoz f. év aug. hó végeig eszközözni méltóztassék.

A debreceni mult évi közgyűlés, az orsz. magy. daláregyesület nevében, az egész ország színe előtt vállalta el ez ügy diadalra juttatásával szemközt az erkölcsi felelősséget. S bizonyára a t. c. tagegyletek mindnyája érzi — mert éreznie kell, — hogy halvalaha ugy ez ügyben van hivatva oly hazafiúi ügybuzgalmat és tagegyleti tevékenységet kifejezni, mely a kitűzött célt elérhetővé teheti.

A midőn tehát eme — ugy az ig. vál. mint az egész egyesület erkölcsi felelősségével egybekötött — nemzeti ügy hatályos pártolását és pártoltatását ismételten a t. c. tagegylet és a t. elnökség nagybecsű figyelmébe ajánlani szerencsém van: hazafiúi tisztelet és dalártestvéri üdvözléssel maradtam, Budapesten 1883. június hó 29-én.

Az orsz. m. daláregy. ig. vál. nevében

ÁBRÁNYI KORNÉL
egyes. titkár.

BARTAY EDE
egyes. elnök.

Dal-ünnep Iglón.

A szepesi daláregyesület dalünnepélye jun. 29. tartatott meg Iglón, az ettől félórnyira délnek fekvő gyönyörű fekvésű mulatóhelyen. Az ünnepélyen részt vettek a szepesi dalár-egyesületen kívül a budapesti férfidal-egyesület és a kassai dalárda testületileg. A budapestieket a kassai indóházban a kassai dalárda szóval és dallal üdvözölte, mit a budapestiek nevében Hajnik Béla ügyvéd egyesületi alelnök viszonzott. A hét dalegységet a reggeli vonattal indult Iglóra. A vonat a Kő előtti órháznál állott meg a szepesiek harsány éljenzése között. Innen a dalárok kibontott zászlóval, zeneszóval szép sorrendben — elől a budapesti, — indultak Kő alá, melynek bejárata előtt szép nemzeti lobogókkal feldíszített diadalív „Isten hozott” felirattal volt felállítva. Az érkezett dalárokat a dalsarnok emelvényéről az iglói dalárda nevében, mint ünnepély rendező Payer Jenő tanár és a szepesi dalárszövetség nevében Fest Miksa üdvözölte, mire a budapestiek nevében ismét Hajnik Béla tartott szép beszédet, kifejezést adva a szepesiek iránt táplált rokonszenveknek, kiknek — ugyanond — eddig csak a magyar haza iránti tántoríthatlan szeretetét és ragaszkodását ismerték, most azonban mindent felülmúló vendégszeretetőket is alkalmuk van megismerni. Beszédét harsányan megjelenezték. A délelőtt az ismerkedéssel, a szepesi daláregyesület évi közgyűlésével, mely a lövöldében 9 és fél óraker kezdődött és a dalárdák összpróbáival telt el. A közgyűlésből említésre méltó azon határozat, hogy a jövő évi szepesi dalár-ünnepély Szepesváralján fog megtartatni. Szövetkezeti elnökké Fest Miksa, alelnökké Schmidt Sándor, míg Gretzmacher János az egyesületnek volt elnöke, ki egész-ségi szempontból visszalépett, tiszteletbeli elnökké választatott meg egyhanglag. A közgyűlés, illetve a szepesi dalárok összpróbája után a budapesti férfi dalegységet, majd a kassai dalárda mutatták be jeles tehetségüket. A közönség mindkét dalárdát zajosan tapsolta és ujjázta. A kassai dalárda „Tarka madár” című dalával frenetikus tapsvihart aratott.

Az egyes dalárdák bemutatása után két óraker nagy diszebed következett, melyen mintegy háromszázan vettek részt. A pohárköszöntők sorát Fest Miksa nyitotta meg, poharat felséges királynéért, királynéért és a királyi családért üritette. Schertl, Igló város polgármestere, a város nevében az érkezett dalárokat, különösen a bpesti és kassai dalárdákat éltette. Pohárköszöntőket mondtak

még Hajnik a szepesi dalárszövetségre és Igló város vendéglátó közönségére: Barc Pál (Kassáról) a szepesi hölgyekre és Willrotter Henrik (szintén Kassáról) Kossuth Lajos nagy hazánkiára. Ez utóbbi köszöntő után szünni nem akaró éljenriadal és tapsvihar hangzott föl. Ezután még Kerner, (kassai) Igló városát és Hajnik újra a kassai dalárdát éltette

A kedélyes diszebed kevéssel négy óra előtt ért véget, mire kezdetét vette a tulajdonképeni dalünnepély, melyet a szepesi daláregyesület Erkel „Hymusz”-ával nyitott meg. Nagy sikert aratott a szepesváraljai dalkör vegyes kara az „Auforderung zum Tanz” című dallal; az iglói dalárda Huber „Szabadságdal”-ával és a daláregyesület Thern „Dalünnep” című dalának művészi élénkítésével. A műsor végeztével a budapesti férfidal-egyesület nevében Hajnik igen szép beszéd kíséretében egy kék-fehér selyemszalagot nyújtott át a szepesi dalár-egyesületnek emlékül, hogy azt leendő zászlójukon viseljék. A szalagon a budapesti férfi-dalegységet és a szepesi daláregyesület jelenlegi tagjainak névsora van kihimezve.

Ezen emléket a szepesiek a legnagyobb örömmel vették, minek Fest Miksa rövid szavakban adott kifejezést. Ezután a nyári táncteremben cigányzene mellett megindult a tánc, melyen Igló város intelligenciája igen nagy számmal volt képviselve. A tánctermet az esti órákban villamos fényvel árasztották el, ami gyönyörű látványt nyújtott a kies erdők, hegyek, halmok és víz által körülvezt vidéken. A dalárok esti 9 óraker testületileg vonultak be Iglóra, honnan a budapesti dalegységet Löcsére ment, hol az ottani árvák javára dalestélyt rendeztek.

„Apollo” férfi négyes.

A nemzeti színház férfikarának 13 tagja, u. m.: Bodorfi Soma, Radó János, Revere Manó, Stoll S., Revere V., Kiss L., Schmidt Lajos, Barna Gy., Ney B., Körössy Lajos, Pongrácz S. és Sebestyén L. figyelemreméltó intézményt léptetett életbe.

Ez itt felemlített kardalnokok ugyanis szövetkeztek és elhatározták, hogy classikus nagyobbzabású karokat fognak mind a fővárosi, mind pedig a vidéki közönségnek bemutatni. Az alliance neve „Apollo” férfinegyes.

Mi részünkről igen helyesnek és üdvösnek tartjuk a célt, melyet e legifjabb fővárosi daltársulat tűzött ki.

Hogy az urak a művészet magas niveauján állanak, fel se kell említenünk, s hogy ők leginkább vannak hivatva a classikus férfinegyeseket érvényre juttatni, azt minden zenész el fogja ismerni. Egy dilettánsokból alakult dalkör lehet igen jó, s ha olykor rosszabb is, elnézzük, mert műkedvelők, — De ez esetben csupa zeneileg képzett karénekesekkel van dolgunk, kik mindnyáján a nemzeti színház férfikarának színéjavát képezik. Tehát tőlük e téren kitünő kívánunk, s valljuk meg, hogy estélyükön melyet június 27-én rendeztek a Klemens-féle parkban, még a legkényesebb zeneértőt is kielégítették.

Az előadott karok közül leginkább ki kell emelnünk Huber K. „Huzzad cigány” népdal-átiratát, ugyane szerző „Fohász” című férfikarát, valamint Erkel Gyula „Ébresztő” verseny férfinegyesét.

Huber „Fohász”-át viharos taps és éljenzés követte, és a szerénységéről is ismeretes jelen volt mester csak nagy nehezen volt rábírható, hogy a podiumról mondjon köszönetet a szépszámú distingváló publicumnak, mely megjelenésekor szünni nem akaró éljenzésbe tört ki.

Genée „Olasz salátáján” jóízűen kelle-

tett nevetni. A solót Radó énekelte szép előadással és egészen a háromszor keresztülhúzott „c”-ig tiszta intonációval.

Az ének után tánc volt. A négyest vagy 30 pár táncolta.

Mint értesülünk a legközelebbi estély 14 nap múlva lesz, azután egy meghívásnak engedve, lerándul a dalkör Szegedre, hogy az ottani színházban kétszer léphessen fel.

Meg kell még jegyeznünk, hogy a karokat Bodorfi úr személyesen dirigálta, s hogy általa ő proponálta, szerzője és correpitorja a társulatnak, s nagy buzgalommal végzi teendőit.

Huber Károly szándékában van telen a redoutuban a dalkörrel estélyt rendezni, mely alkalommal ő vezénylené a karokat. Mint halljuk, Huber hathatós támogatását megígérte és 2 férfinégyes szerzését is, melyeket az „Apollo” férfinégyes legelőbb adna elő, legközelebbi kilátásba helyezte. „Macte rove puer, sic itur ad astra.”

F—N L—S.

Pályázat

ének- és orgona tanítói állomásra.

A nagyenyedi ev. ref. Bethlen főtanoda előjárósága pályázatot hirdet az ének és orgona tanítói állomásra következő évi fizetés mellett:

1) Készpénz, havonkénti előleges részletekben 600 forint.

2) Szállás, vagy 160 frt szálláspénz, félévi előleges részletekben;

3) 48 köbméter I. osztályú kemény tűzifa, beszállítva, minék jelenlegi értéke 120 frt

Teendők:

1) orgonatanítás a tanítóképzésben, het. 8 óra;
2) énekelmélet és gyakorlás a tanítóképzésben het. 10 óran;

3) énektanítás a gymnasium I. és II. osztályának het. 2-2 óran, a III. és IV. osztályának együtt het. 2 óran.

4) az ifjúsági vegyes-dalkar tanítása és vezetése;

5) Szükség esetén templomi énektanítás a theologusoknak, het. 1 óran.

Ezen állomás állandó, de az előjáróság fenntartja a jogot, hogy a körülményekhez képest a megválasztandó egyénre nézve kimondja, hogy csak bizonyos próbaidő letelte után fogja állandósítani.

Az állomást f. év szept. hó 1-én kell elfoglalni.

Az alólírt igazgatóságokhoz benyújtandó folyamodványok mellé csatolandó: 1. keresztlevél; 2. rövid életrajz; 3. képességi bizonyítványok; 4. a megelőző gyakorlati működési; 5. reformált egyházi hatóságától kiállított vallási és erkölcsi bizonyítvány. Folyamodási határidő: f. év aug. hó 10-ik napja. Nagy-Enyed, 1883. jun. 20-án.

dr. Kovacs Ödön,
rektor professor.

Hazai hírek.

* A máramaros-szigeti dalárda június hó 16-án tartá meg a Malomkertben nagyszámú és igen díszes közönség részvétele mellett tavaszi dal- és táncestélyt. A program szerint s a programon kívül előadott kardalok közül az ifj. Szotyori Nagy K. népdala: „Piros rózsza csak tavaszkor virágozik”, mely most másodszer lett bemutatva, s a dalárdának egyik bravúr-darabja, legjobban tetszett. A program többi számai is: „Dalra” Storchtól, „Vadászkör búcsuja”, „Bordal” Verdítől zenekar-kísérettel, „Dalsokor” Szabadostól, zenekar-kísérettel mind összefogóan, lelkesen adattak elő s a hallgatóság részéről élénk tetszésnyilvánítással lettek jutalmazva. Lónyay János főispán, ki minden nemesnek és szépek buzgó pártfogója, tetszésének meleg szavakban adott kifejezést. A megye távoli vidékeiről érkezett vendégeket is igen meglepte a da-

lárda e sikerült estélye, s élénk mozgalom indult meg, hogy a testületet a megye távolabbi részeibe rendezendő kirándulásokra megnyerjék. A rahozi intelligencia már meg is hita a dalárdát s a fogadtatás költségei fedezésére eddig már 80 frtot gyűjtött aláírás útján. A dalárda örömmel ragadja meg az alkalmat, hogy egyik missziójának, a magyarosodásnak, a magyar dalnak a más ajku lakosság közötti terjesztésével szolgálatot tegyen. Az első kirándulásra, melyet bizonyítvánnyal több is fog követni, a dalárda már készül.

Szlatinai G.

* A budai dalárda Besztercebányán.

Régóta hívogatták e derék felvidéki városból a budai dalárdát látogatásra, míg vegre Péter és Pál napját, a közbeeső köznapot s rá az ünnepnapot használta föl a dalárda a látogatás megjelzésére Dr. Országh Sándor elnök vezetése alatt 102 dalár Péter és Pál napján délben meg is érkezett, lelkesen fogadtatott Besztercebányá közönsége és tisztikara által, miért a dalárda este hangversenyyel és Szunrák polgármesternek adott éjjeli zenével köszönte meg a szives fogadtatást. A hangverseny csupa magyar darabokból állott, zsufolt ház előtt folyt le s a városi szegényalap javára szép összeget jövedelmezett. — Másnap (szombaton) Hermanecre rándultak ki, Stadler híres papirgyárát tekintendők meg. Ott még a fenyűfák tetején is nemzeti szín lobogók, a bejáratnál magyar föliratok fogadták a vendégeket, a tulajdonos pedig valódi magyar vendégszeretettel. A gyár megtekintése után a parkban villásreggeli, volt mely után a vidék szebb pontjait szemlélték meg a vendégek. Az est a kuglizókertben rendezett estélynek volt szentelve. Harmadnap (vasárnap) a dalárda a templomban a Becker-féle négyeszólamú misét adta elő, Jancsó és Schmidt utak magánzólamával. Délben disztrakomát adott a város a takarékpénztár nagyteremben. 180 résztvevő hallgatta Szunrák polgármester, dr. Országh, dr. Rupp Zsigmond, Rózsavölgyi Gyula és mások pohárköszöntőit. Este 7 órakor a pályaudvarban bucsuzól egy dalt adott elő a dalárda s lelkes bucsuvétel után hazaindult, kellemes emlékekkel érkezvén meg a szívélyes vendéglátásnak.

* Löcsén fényes fogadtatásban részesítették az Iglórol átrándult budapesti férfialegyületet, s a kassai dalegyület képviselőit. Szombaton sikerült hangversenyt tartottak a színházban, azután pedig szerenádok adtak a polgármesternek, a löcsői dalkör zászlóanyjának, Engelmayerné urnónek és az elnöknek. A szerenádok társas vacsora követte. Vasárnap kirándulás volt a sodronygyárba, gyönyörű idő mellett. A kivonulás zenezóval történt. Sokkan vettek részt s a multság jó kedvvel folyt.

* A balassa-gyarmati dalárda folyó évi július 1-én a dalárda zászlójának beszerzési alapja javára Fáy Frigyes fiatal zongora-művész közreműködése mellett fényes hangversenyt rendezett. A városi és vidéki közönség nagy számmal vett részt az élvezetes estén s a fiatal kezdő művészt nagyon rokonszenvesen fogadta.

* Solymosi Elek 27-én megy Kolozsvárra, a hol ezuttal először lép föl. Kolozsvárról Borszékre megy és itt tölti szabadságidejének hátralévő részét.

* Az angol kisasszonyok felsőbb leánynevelő intézetében 29-én értek véget a zenevizsgák három napi munka után. A szülők az eredményekkel meg lehetnek elégedve. Az intézetben működő jele tanerök odairányozták igyekvésüket, hogy növendékeik a zenei képzettségben elérjék azt a színvonalat, a melyen egy művelt hölgy állhat, anélkül, hogy művésznő akarjon lenni. S ez a rendszer igen helyes: egy leányiskola nem konzervatórium, hol a zenéből szakképzettséget lehetne nyerni,

ott a zene is csak a műveltségi kellék gyanánt megszerzendő tantárgyak között foglalhat helyet. Ilyen szempontból a növendék-kisasszonyok jól megérdemelték a sok tapsot, amit e három nap alatt arattak.

* Horváth Zoltán a nemzeti színház fiatal tagja, eljegyezte Márkus Etel kisasszonyt, a szini-iskola szép tehetségű végzett növendékét. A kézfogót tegnapelőtt ülték; a vendégek közt voltak Paulay, Bercesényi, dr. Várady Antal.

* Derecskei dalegyület. Derecskén „Dalegyület” alakult, melyről sok szépet és jót hallottunk. A dalegyület f. é. július 1-sőjén a kaszinó helyiségeiben táncvigalommal egybekötött sikerült dalestélyt rendezett. A tiszta jövedelem a csángók javára fordittatik. Belépti díj 50 kr. volt Elismeréssel kell adoznunk oly társadalomnak, mely kebelében rendszeres dalegyületet képes előállítani és fenntartani.

* A zuglúti hangverseny ötszáz forintot jövedelmezett tisztán a Halmi-árvák javára. E szép eredményért mind a „Fácán” tulajdonosa: Ferencsik Gábor, ki a siker érdekében sokat tett, mind a buzgó rendezők: dr. Vándor és Bauschek, mind a közreműködők, fölfülfizetők s az egész résztvevő közönség nyilvános köszönetet érdemelnek.

* A győri ének- és zeneegylet f. évi július hó 7-én dalestélyt tartott a következő műsorral: 1. Rajnai halász. Braun-tól 2. a) Lekaszálták már a rétet, b) Messze kéklük a Duna. c) Czupp, hej! galambom, (Rácztól) 3) Ernani bordala (Verdi-től) 4. a) Buzaföldön dülöyton megy a lány, (Scherly) b) Volt szeretöm kiesi de nagy is, (Férfi karra alkalmazta Berecz I. k. m.)

Külföldi hírek.

* A bécsi elektromos színház. Roppant hatást keltett Bécsben ama színház, mely a mostani nemzetközi elektrom-kiallítás alkalmával, a lehető legpazarabb módon van esténként kivilágítva, elektromos fényvel. Már a bejárat megragadó képet nyújt. Az előcsarnok tündéri kivilágítása meglepi, mintegy elkábítja a belépőt. Az előcsarnokból két lépcsőjárat visz egyenesen a színpadra, melylyel szemben terül el a tágas földszint, hol a népszerű tudományos felolvasások hallgatósága szokott helyet foglalni. A földszinti székek háta mögött egy hatalmas páholy emelkedik, hol mindentéle sciopitkai, mikroszkopikai és más optikai mutatványok eszközöltenek. Maga a színpad 14 méter széles és 11 méter mély és ehhez még egy 10 méter mélyű hátsó színpad is járul. A színház elektromos kivilágítása lámpaszerű készülékek által történik, melyekbe a fényt egy kizárólag e célra készült dynamo-elektrikus gép boesátja intenzív erejű sugarakban. A színházban mintegy 2400 lámpa van elhelyezve, melyek mindegyike 20 gyertyafény erejével bír.

* Turolla Emma k. a., a kitünő énekesnő, a ki a budapesti közönséget is elragadta művésztétével, a napokban fejezte be prágai vendégszereplését. Június 25-én volt jutalomjátéka, mely alkalommal ezüst babérokoszort kapott.

* Mierzvinszki, a jelenkor legkiválóbb tenoristája, ki jelenleg Londonban aratja diadalait, jövő évi áprilban a bécsi udvari operában fog hatszor fellépni.

* „Madmoiselle du Vigean” a címe a parisi „Théâtre Français” legújabb darabjának, a melynek hólgy szerzőjét Adam Edmond és Sarah Bernhardt asszonyok részesíték hatalmas pártfogásukban. A darabot minden középkerületű dacára megtapsolták, sőt verseit meg is dícsérték s fényes jövőt ígértek e téren a női szerzőnek. Csak udvarias nép ez a franczia.

* Gerster Etelka asszony, hir szerint, Berlinbe szerződött az őszkor ott megnyitandó olasz stagione első énekesnőjének.

A TÁRSULAT HIRDETÉSEI.

NEMECSKE JÓZSEF

== Mignon == zongorák. Tartós kitűnő hangszerek. Különösen ajánlatosak iskolák számára.

Magyar zongoragyár

BÉCSBEN.

VÉGH K. B.

Kitűnő hangszerek jutányos áron. Bécsi zenekapacitások elismerőleg nyilatkoztak Végh zongorái felől.

Kaphatók Budapesten a „Harmonia” zongoratermében (váci utca 3.)

„Produktív szövetkezet.”

E céget hat évvel ezelőtt a világhírű „Bösendorfer” zongoragyárból elszakadt 60 munkás alapította s ma már méltán vetekedik az anyagyár készítményeivel.

Tekintve a kitűnő minőséget a legolcsóbb hangszer. Különösen ajánlatos az úgynevezett „Mignon zongorák.”

A nagy arany éremmel kitüntetve.

SCHMIDT FERENCZ

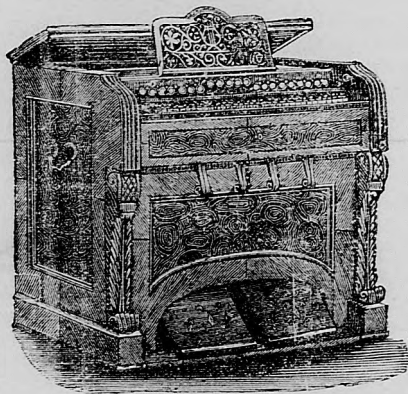
Bösendorfer tanítványa.

Jó minőségű tartós zongorák:
Rövid szalon, diófaiból.
" " " fekete.

Árjegyzék küldetik, díj nélkül.

CARL HAMBURGER

zongoragyáros.

A legkitűnőbb
„Harmoniumok”
Tietz Péter utóda
Kotykievics Teofil
gyára.

A legjobb minőségű Harmoniumok nagy választéka. Hangverseny- és szalon-harmoniumok. Prolongement és Percussióval. Templomok és iskolák számára 100 forinttól felfelé.

Több évi jótállás!
Árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.

Zenetanárok lakeimelei:

Zongora.

- Major Gyula, Váci körút 17.
- Bartay János nemz. zen. tan. Váci-utca 10.
- Schütze Rezső " " " N.-korona-u 4.
- Khayll Antal " " " Thonet udvar
- Erney József " " " Kerepesi-út 24.
- Huber Károly " " " Uj tőzsdeépület
- Dr. Popper Armin Sugár út 80. sz.
- Ziegler János Király utca 35. sz.
- Koschirz János Sugár út 89. sz.
- Kindtner Károly Vas utca 17. sz.
- Vajdaffy Béla Külső dob utca 49.
- Tomka István Molnár utca 20. sz.
- Krisztlíkovich Béla Hungaria szálloda
- Gobbi Henrik Ferenc-József rakpart 18. sz.
- Rausch Károly Hunyady utca 3. sz.
- Kun Miksa Balvány utca 26. sz.
- Drescher Raimund Kerepesi út Kerepesi udv.
- Sipos Antal Keeskeméti utca Geisztház
- Zimay László Molnár utca 37.
- Székely Imre Szerb utca 2.
- Avar Alajos Rákosárok-utca 30.

Harmonium és Orgona.

Erney József Kerepesi út 24.

Ének.

- Huber Károly Uj tőzsde-épület
- Pauli Richárd Dohány utca 28.
- Passy-Cornet asszony Muzem körút
- Igercies Katalin Lipót utca 4.
- Ulrich Cécilie Albrecht út 6.
- Schmidt József Lipót utca 19.
- Puks Ferencz Klauzál utca 4.

Zeneszerzés.

- Major Gyula, Váci körút 17.
- Erney József Kerepesi út 24.
- Puks Ferencz Klauzál utca 4.
- Huber Károly Uj tőzsde-épület
- Nicolitsch Sándor Kazinczy utca 17.

Hegedű.

- Huber Károly Uj tőzsde-épület
- Gobbi Alajos Magyar utca 36.
- Pischinger Alajos Dohány utca 45.
- Kis Péter Sándor utca 5.
- Frankhauser Károly Diófa utca 18.
- Mészáros József Tüzoltó utca 10.
- Avar Alajos Rákosárok-utca 30.

HOYER

vonó-hangszer készítő.

Gyönyörű imitációk különösen műkedvelők figyelmébe ajánlatosak.

EHRBAR

világhírű zongorái.

Ezen hangszerek a zongora gyártás remekei közé tartoznak. Tartósságra utólérhetlenek, ezen tulajdonságnak köszönheti e gyár nagy hírnevét.

Kaphatók:

- Szalon Stucz, diófa
- " " " fekete
- keresztthúrozott és egyszerű

J. Heitzmann és fia

es. kir. udvari zongoragyáros.

Első rangú gyár, mely különösen arról nevezetes, hogy a legtartósabb hangszereket készíti. Zongorái az egész világon elvannak terjedve. S mindenütt egyaránt kelendőségnek és kedveltségnek örvendenek. Birja a legmagasabb kitüntetéseket.

HEVESI B.

zongoragyáros

Kitűnő hazai gyártmány, mely különösen szoliditása és tartóssága által tűnik ki. Ezen minden tekintetben ajánlható zongorák főlegynökségét a társulat birja s zongoratermében mindig megtekinthetők.

Uj találmány!

Vonó hangszerek, hegedűk és gordonkák.

melyek teljesen pótolják az olasz mesterek műveit. A hang ép oly erős és nemes, mint a régi hangszereké.

Noebe készítményei!

Csakis a Harmoniánál, Budapesten kaphatók.

Világhírű szaktekintélyek elismerésével nyilatkoznak a feltűnést keltett tüneményeszerű hangszerekről
Egy hegedű ára, csinos tokban 100 frt.
Egy gordonka ára, csinos tokban 150 frt.

MARTIN WESSELY
zongoragyáros.

Különös speciálitás az úgynevezett „Diminutiv” zongora, legkisebb alak s mégis erős, tömör hang. Bár milyen kicsi szobában is elfér. Az egész zongora 1 1/2 méter. Különféle érmek.

! Farsangi tréfa!

Grelot (csörgő) polka

kézre való csörgővel együtt kapható minden könyv- és zenemű-kereskedésben.

PETROV

zongoragyár.

Legolcsóbb zongorák.

Souczerk Máttyás

zongoragyár

olesó és tartós gyártmány a »Harmonia« zongoratermében mindig készletben van.

„HARMONIA”

zeneműkereskedésben kaphatók valódi legfinomabb francia

hegedű- és gordonkahurok és gyanta.

A világhírű Voirin-féle vonók raktáron tartatnak.

Vidékről jövő megrendelések pontosan teljesítetnek.